

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Avokanaloiden eläinsuojeluvaatimukset

Helena Hepola

Ylitarkastaja

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Luomutarkastajakoulutus 13.2.2020

Munivien kanojen pitopaikkaa koskeva eläinsuojelulainsäädäntö

- Eläinsuojelulaki (247/1996), eläinsuojeluasetus (396/1996), valtioneuvoston asetus kanojen suojelusta (673/2010, muutos 376/2011)
 - <https://mmm.fi/lainsaadanto/elaimet-elintarvikkeet-ja-terveys/lainsaadanto/f-rekisteri>
 - <https://www.finlex.fi/fi/>
- Ruokaviraston sivuilla
 - Ohje ”Otantaan perustuvat eläinsuojelutarkastukset ja täydentävien ehtojen eläinten hyvinvointivalvonta”, tarkastuslomakkeet ja opas Kana -Eläinsuojelulainsäädäntöä koottuna
 - Täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin vaatimuslistat ja Tiedote valvottavalle tilalle
 - <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/elainten-pito/elainten-suojelu-ja-kuljetus/>
- Kanojen lopetusta säätelevät lopetusasetus (1099/2009) ja eläinsuojelulaki
- Kanojen kuljetusta säätelevät eläinkuljetusasetus (1/2005) ja eläinkuljetuslaki (1429/2006)
- Tässä esityksessä Ruokaviraston tulkinnat/linjaukset *kursiivilla*

Viranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM)

Ruokavirasto

Aluehallintovirastot (AVI)
Läänineläinlääkärit

Raja-
eläinlääkärit

Tarkastus-
eläinlääkärit

Paikalliset viranomaiset

- Kunnaneläinlääkärit
- Terveystarkastajat
- Poliisi

Eläinsuojelu-
valvojat

Kanalan maksimikapasiteetti

- Avokanalan maksimikapasiteettia laskettaessa rajoittavina tekijöinä voivat olla
 1. Käytettävissä oleva ala
 2. Ruokinta- ja juottopaikat
 3. Pehkualue
 4. Pesäala
 5. Orret
 6. Ulosmenoaukot
- Kanalaan sallittu lintumäärä lasketaan erikseen kunkin rajoittavan tekijän perusteella ja tekijä, jonka perusteella sallittu kanamäärä on alhaisin määrää kanalan maksimikapasiteetin.
- *Kanojen lukumäärä arvioidaan muninnan alkaessa eikä valvontahetkellä. Muninnan alkuna pidetään kanojen 20 viikon ikää.*

Tilavaatimus

- Enintään 9 kanaa käytettävissä olevan alan kutakin neliometriä kohden.
 - Käytettävissä olevalla alalla tarkoitetaan vähintään 30 senttimetriä leveää aluetta, jonka kaltevuus on enintään 14 prosenttia, jonka esteetön korkeus on vähintään 45 senttimetriä ja johon ei lueta mukaan pesiä
- Päällekkäin sijoitettavat kerrokset on rakennettava ja sijoitettava siten, että kanojen ulosteet eivät putoa alempiin kerroksiin
- Vähintään 350 munivan kanan avokanalat - lisävaatimukset: Sellaisessa kanalassa, jossa kanat voivat liikkua vapaasti eri tasojen välillä, saa tasoja olla enintään neljä. Tasojen välisen esteettömän korkeuden on oltava vähintään 45 senttimetriä.

Ruokinta- ja juottolaitteet

- Jos kanojen ruokintaan käytetään **ruokintakouruja**, niiden reunan pituuden on kanaa kohden oltava **vähintään 10 senttimetriä**. Jos kanojen ruokintaan käytetään **pyöröruokkijoita**, niiden reunan pituuden on oltava kanaa kohden **vähintään 4 senttimetriä**.
- Jos kanojen juottoon käytetään **yhtäjaksoisia vesikouruja**, niiden reunan pituuden on oltava kanaa kohden **vähintään 2,5 senttimetriä**. Jos kanojen juottoon käytetään **pyöröjuottolaitteita**, niiden reunan pituuden on oltava kanaa kohden **vähintään senttimetri**.
- Jos kanojen juottoon käytetään **vesinippoja tai -kuppeja**, **kutakin alkavaa 10 kanan ryhmää kohden on oltava vähintään yksi nippa tai kuppi siten, että kunkin kanan ulottuvilla on vähintään kaksi nippaa tai kuppia**.
 - *Ruokintakourun/vesikourun reunan pituus voidaan laskea kahdelta puolelta (2x ruokintakourun/vesikourun pituus), jos kanat voivat tosiasiallisesti syödä/juoda ruokintakourun/vesikourun molemmilta puolilta*
 - *Pyöröruokkijan/pyöröjuottolaitteen tukirakenteita ei vähennetä mitattaessa laitteiden reunan pituutta*

Pehku ja pesä

- Kanojen käytettävissä on oltava **pehku nokkimista ja kuopimista varten**.
 - Vähintään 350 munivan kanan avokanalat -lisävaatimukset: kanaa kohden on oltava vähintään 250 neliösenttimetriä pehkulla varustettua aluetta, ja vähintään yhden kolmasosan lattian pinta-alasta on oltava varustettu pehkulla.
 - *Pehkun tulee olla riittävän kuohkeaa, jotta se on kanojen käytettävissä nokkimista ja kuopimista varten. Kovaksi kuorettunut pehku ei sovellu tarkoitukseen.*
 - *Avokanaloissa kanojen pääsy pehkualueelle voidaan tarvittaessa opetustarkoituksessa estää noin kahden viikon ajan nuorten munintaansa aloittelevien kanojen tultua kanalaan.*
- Kanoilla on oltava **asianmukaiset tilat munintaa varten**. Jokaista alkavaa seitsemän kanan ryhmää kohden on oltava vähintään yksi pesätila. Jos kanalassa käytetään yhteispesiä, pesätilaa on oltava jokaista alkavaa 120 kanan ryhmää kohden vähintään neliömetri.
 - Pesällä tarkoitetaan erillistä munimiseen tarkoitettua tilaa, jonka pohja ei ole kanojen kanssa kosketuksiin joutuvasta metalliverkosta
 - *Pesän tulee olla erillinen, esimerkiksi verhoilla eristetty tila, jota kana todella pystyy käyttämään pesänä.*

Orret

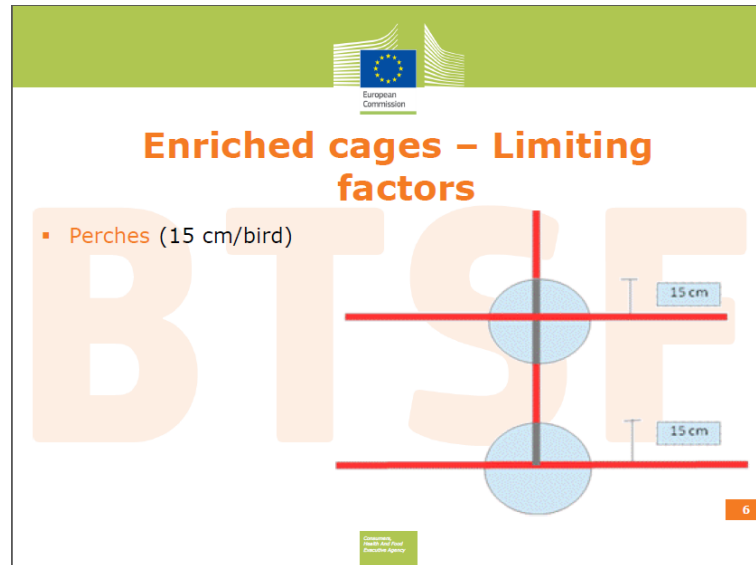

- Kanojen käytettävissä on oltava tarkoituksenmukaisia orsia. Orsitilaa pitää kanaa kohden olla vähintään 15 cm. Orsien on oltava kanoille sopivasta materiaalista ja sellaiset, että kanat voivat käyttää niitä vaikeuksitta, eikä niissä saa olla teräviä kulmia.
- *Orren asianmukaisuus arvioidaan tapauskohtaisesti huomioiden mm. orren materiaali, paksuus, muoto ja sijoittelu.*
 - *Materiaalin tulee olla pinnaltaan riittävän pitävä, jotta kanalla on mahdollisuus saada tukeva ote. Toisaalta liian karhea pintamateriaali voi vahingoittaa jalkapohjia.*
 - *Orsien reunojen tulee olla pyöristetty ja orsien paksuuden sellainen, että orsi tukee kanan jalkaa riittävästi ja kana saa varpaita orren kolmelle sivulle taivuttamalla siitä hyvän otteen.*
 - *Orret tulee sijoittaa irti lattia-/ritilätasosta eli lattia-/ritilätason yläpuolelle. Kuitenkin hyväksyttäväksi voidaan katsoa myös lattiatasossa kiinni oleva orsi, jos se on selkeästi lattia-/ritilätasoa korkeammalla ja kana saa varpaansa orren kolmelle sivulle siten, että orsi tukee kanan jalkaa. Lattiakanaloissa ja kerroslattiakanoissa kerrosten/tasojen reunat, joista kana saa otteen, voitaisiin myös tulkita orsiksi.*
- *Ruokintakourun reunaa ei lasketa orreksi*

Orret

- T- tai X-mallinen orsi

Orsitila voidaan laskea esimerkiksi siten, että pääorsien kokonaispituuteen lisätään risteävien (T- tai X-mallinen) orsien pituudet. Risteävien orsien pituus mitataan alkaen 15 cm pääorresta.

- Vähintään 350 munivan kanan avokanalat - lisävaatimukset: Orsia ei saa sijoittaa pehkujen yläpuolelle, ja orsien välisen vaakasuoran etäisyyden toisistaan on oltava vähintään 30 cm sekä etäisyyden seinästä vähintään 20 cm.
 - *Lattiakanalassa, jossa lattia on kokonaan pehkun peitossa, orret voisi sijoittaa myös pehkun päälle.*

Ulosmenoaukot

- Vähintään 350 munivan kanan avokanaloille asetettavat lisävaatimukset-
 - Jos kanoilla on mahdollisuus päästä ulos, ulkotilaan on johdettava useita vähintään 35 senttimetrin korkuisia ja vähintään 40 senttimetrin levyisiä ulosmenoaukkoja. Ulosmenoaukot on sijoitettava rakennuksen koko pituudelle, ja niiden **yhteenlasketun leveyden on oltava vähintään 2 metriä jokaista 1 000 kanan ryhmää kohden**. Tarhassa on oltava mahdollisuus päästä suojaan epäsuotuisilta sääoloilta ja petoeläimiltä. Tarvittaessa tarhassa on oltava asianmukaiset juottolaitteet.

Ilmanvaihto

- Jos eläinsuojan ilmanvaihto perustuu pääasiassa koneellisesti toimivaan ilmanvaihtoon, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen on oltava mahdollisuus myös laitteiston häiriöiden aikana.
- Koneellisesti toimivassa ilmanvaihtolaitteistossa on tarvittaessa oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen häiriön sattuessa.
- Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

Ilmanvaihto

- *Hälytysjärjestelmän tarve:*
 - *Kanaloissa, joissa on koneellinen ilmanvaihto, on yleensä alipaineilmanvaihto. Sähkökatkon tai koneen rikkoutumisen yhteydessä painovoimainen ilmanvaihto voi olla riittävä, mikäli ilmanvaihtokanavissa on tarpeeksi vetoa. Hälytyslaitteistoa ei siis tarvita, jos rinnalla on toimiva painovoimainen (luonnollinen) varailmanvaihto.*
 - *Silloin kun ilmanvaihdon hälytysjärjestelmä tarvitaan, se on oltava, vaikka varavoima käynnistyisi automaattisesti sähkökatkoksen aikana. Toimintahäiriön sattuessa tapahtuva **hälytys voi olla** esimerkiksi syttyvä valo tai äänimerkki tai puhelimeen tuleva ilmoitus.*
 - *Hälytysjärjestelmän toimivuuden testaamisesta ei vaadita kirjanpitoa.*
- *Varajärjestelmä:*
 - *Koneellisen ilmanvaihdon häiriötilanteessa riittävä ilmanvaihto voidaan järjestää esimerkiksi ovia, ikkunoita tai tuuletusaukkoja avaamalla.*

Kanojen lopetus

- Asiaa koskevista hyvinvointivaatimuksista ja sallituista menetelmistä säädetään eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä annetussa neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1099/2009 (ns. lopetusasetus) sekä kansallisesti eläinsuojelulaissa (247/1996) ja -asetuksessa (396/1996).
- Eläinten lopetuksesta vastaavan yrityksen on suunniteltava etukäteen eläinten lopetus ja siihen liittyvät toimet ja laadittava sitä koskeva kirjallinen toimintaohjeisto. Tämä on hyvä huomioida jo toimintaa suunniteltaessa.
- Eläinten käsittelyssä ja siirrossa lopetukseen tulee huomioida, että munintansa päättäneiden kanojen luusto on hauras, ja niiden käsittelyssä on siten kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, ettei niille aiheuteta luunmurtumia tai muita vaurioita.
- Myös sairaiden ja loukkaantuneiden kanojen lopetuksen järjestäminen tulee suunnitella jo etukäteen.

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

